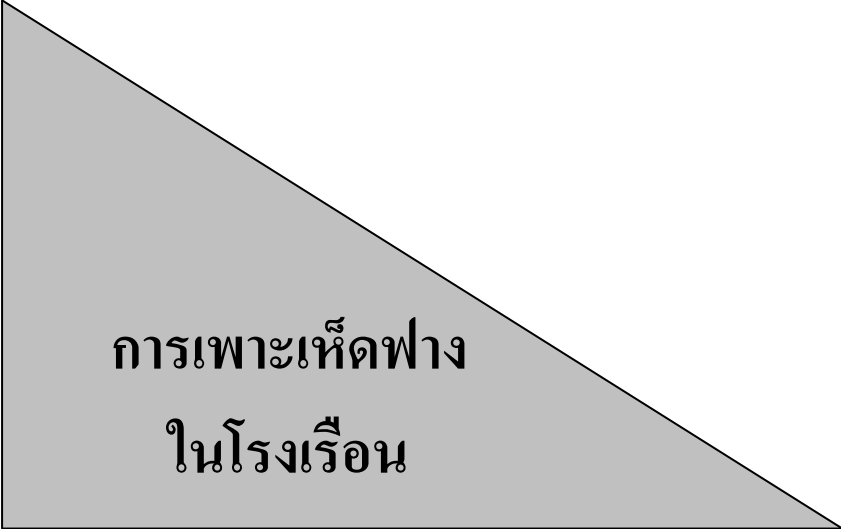

การเพาะเห็ดฟาง ในโรงเรือน

กลุ่มวิจัยพัฒนาธนาคารเชื้อพันธุ์พืชและจุลินทรีย์
สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ (ตึกโภชนาการ)
กรมวิชาการเกษตร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร. 0-2579-0147 0-2561-4673 โทรสาร 0-2561-3445

7. เชื้อเห็ดฟาง คัดเลือกเชื้อเห็ดที่ดีโดยไม่มีเชื้อราดำ ราขาว ราเขียวปนเปื้อน เส้นใยเจริญบนปุ๋ยยาวต่อเนื่องกัน จนก้อนเชื้อเห็ดรวมตัวกันจับแล้วไม่หลุดร่วงกระจาย มีกลิ่นหอมของเห็ดฟางจากก้อนเชื้อชัดเจน นำมาโรยบนผิวหน้าปุ๋ยหมักที่อบไอน้ำ ใช้เชื้อเห็ดฟางประมาณ 2 - 2.5 เปอร์เซ็นต์ ต่อวัสดุหมักแห้ง

8. การดูแลรักษา ช่วง 1-5 วัน เป็นระยะเจริญเติบโตของเส้นใยซึ่งต้องการอุณหภูมิสูง จึงต้องรักษาอุณหภูมิในโรงเรือนไว้ไม่ต่ำกว่า 32 องศาเซลเซียส แต่ไม่เกิน 38 องศาเซลเซียส และความชื้นในโรงเรือนไม่ควรต่ำกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ โดยให้ความชื้นได้ชั้นเพาะและรอบ ๆ ผนังห้อง ถ้าน้ำปุ๋ยแห้งควรให้น้ำเป็นละอองฝอยจนเส้นใยเริ่มจับเป็นตุ่มดอกเล็กในวันที่ 4 - 6 ซึ่งต้องการอุณหภูมิที่ต่ำกว่า จึงลดความร้อนในโรงเรือนลงให้อยู่ระหว่าง 28 - 32 องศาเซลเซียส โดยระบายความร้อนและอากาศเสียออกด้วยการเปิดประตูหน้าต่างออกให้หมด แล้วโชยน้ำรอบ ๆ ผนังและบริเวณพื้นได้ชั้น รวมทั้งผิวหน้าปุ๋ยหมักบาง ๆ จะทำให้ความร้อนลดลงได้ และเป็นการให้แสงสว่าง อากาศบริสุทธิ์ เข้ามาเพื่อส่งเสริมการเจริญเป็นดอกเห็ด ดังนั้นในช่วงดอกจำเป็นต้องควบคุมอุณหภูมิให้ดี โดยหมั่นให้น้ำกับพื้นแล้วกวาดออกหมุนเวียนเอาอากาศบริสุทธิ์เข้ามา ทำเช่นนี้พอจะลดอุณหภูมิห้องได้ เก็บดอกเห็ดฟางได้ภายใน 7-10 วัน และจะเก็บได้ 3-5 ครั้ง ภายใน 3 สัปดาห์

9. การสุขาภิบาล จำเป็นต้องรักษาพื้นที่หมักปุ๋ยและโรงเรือนให้สะอาดตลอดเวลา มีร่องน้ำระบายน้ำเสีย ซึ่งเกิดจากการหมักปุ๋ยให้ออกไปจากบริเวณปฏิบัติการ เพราะเศษปุ๋ยหมักและปุ๋ยหมักที่ใช้เพาะแล้วต้องนำไปไว้ที่อื่น เพื่อป้องกันไม่ให้มีเชื้อโรค แมลงศัตรูเห็ดสะสมในบริเวณนั้น ปุ๋ยหมักที่ใช้แล้วสามารถนำไปปรุงแต่งใหม่ เพื่อใช้เพาะเห็ดถุงหรือใช้เป็นปุ๋ยหมักบำรุงดิน พืช ได้เป็นอย่างดี

การเพาะเห็ดฟางในโรงเรือน

อุปกรณ์และขั้นตอนในการเพาะ

1. โรงเรือนหรือห้องเพาะแต่ละหลัง ขนาดไม่ต่ำกว่า กว้าง x ยาว x สูง = 4 x 6 x 3.5 เมตร มีประตูหัวท้าย หน้าต่างแบบเปิด - ปิด เพื่อระบายอากาศร้อนและอากาศเสียในโรงเรือนหรือห้องเพาะ
2. ในโรงเรือนบุด้วยผ้าพลาสติกทั้งหมด ซึ่งผ้าพลาสติกยาดัดผนังห้องด้วยกาวยางหรือเย็บให้ติดกันด้วยเครื่องรัดพลาสติก เพื่อเก็บไอน้ำร้อนสำหรับอบปุ๋ยหมักและเก็บความชื้นขณะเพาะ
3. ชั้นเพาะในโรงเรือน มี 2 แถวๆ ละ 4 ชั้น แต่ละชั้นมีความกว้างประมาณ 1 - 1.25 เมตร ยาวประมาณ 5 เมตร และสูงห่างกันประมาณ 50 เซนติเมตร พื้นของชั้นปูด้วยไม้รวกหรือตะแกรงโลหะหรือตะแกรงพลาสติก
4. เครื่องกำเนิดไอน้ำร้อน มีทั้งชนิดใช้ไฟฟ้าซึ่งราคาสูงและชนิดประกอบด้วยเตาอิฐกับหม้อต้มน้ำที่ประดิษฐ์ขึ้นจากแผ่นเหล็กหรือจะใช้ถังน้ำมัน 200 ลิตร จำนวน 2 - 3 ใบ เป่าไอน้ำจากหม้อต้มน้ำผ่านเข้าไปภายในโรงเรือน วางไว้ที่พื้นได้ชั้นเพาะของแต่ละแถว เป่าไอน้ำส่วนนี้จะเจาะรูเล็ก ๆ ห่างกันประมาณ 10 เซนติเมตร วางไปตามแนวยาวได้ชั้นเพาะ
5. ไอน้ำร้อนภายในโรงเรือนขณะอบปุ๋ยหมัก ควรควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ระหว่าง 60—65 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3—4 ชั่วโมง

6. สูตรปุ๋ยหมักและขั้นตอนการหมัก ได้แก่

สูตรที่ 1 : ฟางข้าว (ขานอ้อยหรือจี่เลื่อย) ผสมกับจี่ฝ้าย รำข้าว
ปูลงในปริมาณ 50 45 5 - 10 และ 5 กิโลกรัม
โดยลำดับ

วิธีการหมัก

นำฟางข้าวสับให้สั้น ขนาด 2 นิ้ว และจี่ฝ้ายแช่น้ำจนอิ่มตัว
แล้วใส่ฟางฟ้ายี่ซึ่งมีขนาด 1.5 x 1.5 x 1 เมตร โดยใส่ฟางและจี่ฝ้าย
สลับกันเป็นชั้น ๆ โรยตามด้วยรำข้าวทำเป็นชั้น ๆ จนหมด จึงคลุมด้วย
ผ้าพลาสติก กองในลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมอีก 2 ครั้ง จึงกลับกอง
ใส่ปูนขาวตีเป็นแปลงสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว ขนาดความสูงของกองประมาณ
50 เซนติเมตร และรักษาอุณหภูมิในกองให้อยู่ในช่วง 45 - 50 องศาเซลเซียส
2 วัน แล้วจึงนำปุ๋ยหมักขึ้นชั้นในโรงเรือน วัสดุแห้งที่หมักไว้ในห้องขนาด
4 x 6 เมตร ประมาณ 400 กิโลกรัม ต่อห้องหรือโรงเรือน

สูตรที่ 2 : จี่ฝ้าย รำ ปูนขาว ในอัตราส่วน 100 : (5—10) :
5 กิโลกรัม

วิธีการหมัก

หมักจี่ฝ้ายกับน้ำในตอนเช้าและบ่ายหมักผสมกับรำ กองเป็น
รูปสี่เหลี่ยม 2 วัน แล้วกลับกองเป็นรูปสามเหลี่ยม 2 วัน เติมน้ำปูนขาว
แล้วจึงกลับกองตีเป็นแปลงสี่เหลี่ยมยาว ขนาดความสูงของกองประมาณ
50 เซนติเมตร และรักษาอุณหภูมิในกองให้อยู่ในช่วง 45-50 องศาเซลเซียส
เป็นเวลา 2 วัน แล้วจึงนำขึ้นชั้นในโรงเรือน วัสดุแห้งที่ใช้หมักในห้อง
ขนาด 4 x 6 เมตร ประมาณ 400 กิโลกรัม ต่อห้องหรือโรงเรือน

สูตรที่ 3 : จี่ฝ้าย รำ ปุ๋ย (สูตร 16-20-0) แป้งข้าวเหนียว ปูนหอย
ปูนขาว ยิบซัมในประมาณ 100 10 0.25 1.2 1.8
0.8 กิโลกรัม โดยลำดับ

วิธีการหมัก

หมักจี่ฝ้ายกับน้ำ 8 -12 ชั่วโมง ผสมกับปุ๋ย (16-20-2) แป้งข้าวเหนียว
ปูนขาว และน้ำ หมักเป็นกองสี่เหลี่ยมอัดแน่น 2 วัน จึงกระจายกองใส่ปูน
เปลือกหอย ยิบซัม รำ และโชยน้ำคลุกให้ทั่วเป็นแปลงสี่เหลี่ยมยาว โดยกอง
มีความสูงประมาณ 50 เซนติเมตร รักษาอุณหภูมิในกองให้อยู่ในช่วง 45 - 50
องศาเซลเซียส หมักไว้ 1 - 2 วัน แล้วจึงนำเข้าโรงเรือน

สูตรที่ 4 : เปลือกถั่วเขียวบดแตก รำละเอียด ยูเรีย อาหารเสริม ข้าวฟ่างป่น
มูลม้าแห้ง ปูนขาว ยิบซัม ในปริมาณ 100 0.8 0.5
3 1 0.5 กิโลกรัม โดยลำดับ

วิธีการหมัก

เปลือกถั่วหมักน้ำ 2 คืน กลับกองใส่ส่วนผสมทุกอย่างพร้อมโชยน้ำ
คลุกให้เข้ากัน กองเป็นรูปสามเหลี่ยม 2 คืน กระจายเป็นกองสี่เหลี่ยมความสูง
ประมาณ 50 เซนติเมตร หมักไว้ 2 คืน จึงนำเข้าโรงเรือน

การนำขึ้นชั้น

ปุ๋ยที่หมักแล้วนำวางบนชั้น ซึ่งปูด้วยฟางที่ผ่านการแช่น้ำจนอิ่มตัว
หรือผ้าพลาสติก (เจาะรู) ปริมาณของปุ๋ยเมื่อกองบนชั้นมีความหนาประมาณ
ฝ่ามือ หรือประมาณ 4 - 6 นิ้ว ต้มน้ำปล่อยไอน้ำร้อนเข้าในโรงเรือน
โดยควบคุมอุณหภูมิในช่วง 60 - 66 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 - 4 ชั่วโมง
ลดความร้อนลงจนอุณหภูมิภายในโรงเรือนอยู่ในช่วง 36 - 38 องศาเซลเซียส
จึงโรยเชื้อเห็ดฟาง